

Haninge kommun
haningekommun@haninge.se

Beslut
Datum 2024-04-17
Dnr 2023:4910
Sida 1 (17)

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Dalarö skola i Haninge
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Dalarö skola avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*.

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov av.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar* eller *i låg utsträckning*.

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Dalarö skola i låg utsträckning ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärare behöver, under ledning av rektorn, utveckla strukturen i undervisningen så att det blir tydligare vad eleverna kan förvänta sig och vad som förväntas av eleverna.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla arbetet med att anpassa undervisningens innehåll och arbetsuppgifter i syfte att stödja, stimulera och utmana eleven att nå så långt som möjligt.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver under ledning av rektorn diskutera och ta fram strategier för att förmedla höga förväntningar och ställa rimliga krav på eleverna i undervisningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **17 oktober 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Dalarö skola i låg utsträckning ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Struktur, förutsägbarhet samt flexibilitet och variation

Granskningen visar att undervisningen inte utgår från en tydlig struktur, men att lärarna skapar en viss förutsägbarhet för eleverna. Av intervjuer med personal och rektorn framgår att det är de två lärare som arbetar i den särskilda undervisningsgruppen som bedriver övervägande delen av undervisningen i gruppen. Undervisningen utgår från ämneslärares planering för den aktuella årskursen samt från ett inköpt undervisningsmaterial i de samhälls- och naturorienterade ämnena. Av intervjuer med personal och elever framgår att undervisningen inte utgår från en struktur som omfattas av en tydlig lektionsstart eller lektionsavslutning. Det framgår av intervjuer med elever och personal att eleverna till stor del själva styr strukturen då det inte finns schemalagda raster. Eleverna börjar arbeta när de kommer till skolan, de tar raster när de behöver det och går hem när deras skoldag är slut. Eleverna har förvisso scheman och listor med de uppgifter de ska arbeta med men eleverna berättar att alla inte har sådana listor och även om de har det så är det inte alltid de stämmer. Eleverna berättar att de därför pratar med lärarna om vad de ska göra istället. Även av intervjuer med lärarna och resurspersonal framgår att strukturen till stor del bygger på samtal mellan lärare och elev.

Lärarna skapar dock viss struktur genom att eleverna har fasta platser och genom att arbeta på liknande sätt varje dag. Då eleverna börjar och slutar vid olika tillfällen under dagen arbetar lärarna för att skapa förutsägbarhet

för var och en av eleverna genom de ovannämnda listorna och individuella samtal.

Av observationer och samtliga intervjuer framgår att undervisningen är flexibel på så sätt att lärarna i stunden anpassar uppgifter och arbetssätt utifrån elevers dagsaktuella behov. Lärarna ändrar förutsättningarna för elever genom att använda lokalerna eller möbleringen på olika sätt. Lärarna ändrar också genomförandet av uppgifter till exempel genom att elever får svara muntligt på frågor istället för skriftligt. Utöver det framgår att flexibiliteten till stor del handlar om att sänka kraven på eleven eller låta eleven ägna sig åt annat än undervisningens innehåll. Exempel på sådana alternativa aktiviteter är att personal kan dricka te med eleven, att eleven får gå till den närliggande butiken och handla eller att eleven får sitta med sin mobiltelefon.

Granskningen visar vidare att variationen i undervisningen är begränsad. Av samtliga intervjuer framgår att undervisningen till största del går ut på att eleverna arbetar enskilt med uppgifter i sin takt. I de samhälls- och naturorienterade ämnena använder lärarna ett textbaserat material som eleverna främst arbetar enskilt med genom instuderingsfrågor. Uppgifterna som eleverna ska göra finns på en lista där eleverna prickar av varefter de genomfört uppgifterna. Tiden för de olika uppgifterna anpassas inte på något annat sätt än att eleverna får den tid de behöver för att genomföra uppgifterna. Det framgår av intervjuer med lärare, specialpedagogisk personal och rektorn att lärarna försöker skapa variation undervisningen genom att arbeta tematiskt, genom gemensamma övningar och genom skapande och praktiska inslag i undervisningen. Det framgår dock av observationer och intervjuare med personal att alla elever inte vill arbeta med praktiska metoder eller tillsammans med andra elever. Då de inte behöver delta vid sådana övningar begränsas deras möjlighet till en varierad undervisning.

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Granskningen visar att lärarna arbetar för att ge elever ett anpassat stöd, men att stödet inte alltid bidrar till att leda eleverna framåt i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med specialpedagogisk personal och lärarna framgår att det finns strukturer för överlämning av information om elever från föregående skola eller från den skolpsykolog som ansvarar för placering av elever i den särskilda undervisningsgruppen. Samtidigt framgår att det inte alltid finns information om elevernas stödbehov, eller att informationen ibland är bristfällig. Av samtliga intervjuer framgår att lärarna lägger stor vikt vid att lära känna eleverna och skapa förtroendefulla relationer när eleven kommer till gruppen. Lärarna gör detta genom kontakt med vårdnadshavare och genom att prata med eleverna om sådant som intresserar dem och som inte främst handlar om

undervisning. Vidare framgår av intervjuer med personal och rektorn att lärarna på olika sätt ger eleverna stöd i undervisningen. Lärarna använder till exempel bildstöd, inläsningstjänst och anpassar omfattningen av uppgifter. Det framgår dock att stödet till stor del sker genom samtal i stunden för att hjälpa eleverna att lösa de aktuella uppgifterna, snarare än att stödja eleverna i sin lärprocess. Lärarna beskriver förvisso att de kan ta hjälp av specialpedagogisk personal samt elevhälsan för att komma fram till hur de ska stödja elever men att det ändå främst är i stunden de anpassar det individuella stödet till elever. Även arbetet med att stödja eleverna att komma igång och behålla fokus och engagemang utgår till stor del från lösningar i stunden. Personal beskriver till exempel att det till stor del handlar om att locka elever till att jobba genom yttre motivation. Om eleven gör ett visst antal uppgifter så kan hen sedan få ägna sig åt annat än undervisningen. Det framgår också av observationer att elever ägnar tid under lektioner åt annat än undervisning och eleverna berättar också vid intervjun att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen är bra eftersom de inte tvingar dem att göra saker.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärare behöver, under ledning av rektorn, utveckla strukturen i undervisningen så att det blir tydligare vad eleverna kan förvänta sig och vad som förväntas av eleverna.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas en tydlig struktur i undervisningen. Lärarna arbetar förvisso för att skapa struktur och förutsägbarhet för eleverna individuellt utifrån att eleverna går i olika årskurser och har olika förutsättningar. Samtidigt ser Skolinspektionen en risk att det sätt som undervisningen bedrivs på kan leda till en osäkerhet hos eleverna om vad som förväntas av dem. Något som i sin tur kan leda till att elever tappat motivation för skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen tillsammans, och under ledning av rektorn, diskuterar hur de kan skapa tydliga strukturer för såväl enskilda elever som för hela gruppen. I arbetet kan med fördel kopplingen mellan det individuella stödet och tydliga strukturer diskuteras samt hur förutsättningarna för flexibilitet kan bibehållas utan att det för den skull blir otydligt för eleverna vad som förväntas av dem i undervisningen.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att undervisningens planering utgår från ämnenas centrala innehåll och syfte men att genomförandet och den information lärarna ger eleverna om syfte och mål inte huvudsakligen utgår från kunskapsmålen. Av intervjuer med personal framgår att syfte och mål finns beskrivet i det undervisningsmaterial som lärarna använder sig av samt i bedömningsmatriser på skolans digitala lärplattform. Trots att det framgår att eleverna i stor utsträckning saknar motivation och förståelse för varför de ska arbeta med valt undervisningsinnehåll och arbetssätt så arbetar inte lärarna på något strukturerat sätt för att öka elevernas förståelse för detta. Istället informerar lärarna eleverna om vad och hur mycket de behöver göra för att få betyget E. Av samtliga personalintervjuer framgår att huvudfokus i den särskilda undervisningsgruppen läggs på sociala mål och att relationella förmågor prioriteras.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att lärarna gör vissa individuella anpassningar men att de inte fullt ut möter enskilda elevers behov. Av intervjuer med lärare och specialpedagogisk personal framgår att eleverna till stor del arbetar med samma uppgifter i det material ämneslärare planerat eller som finns i det material som undervisningen utgår från i de samhälls- och naturorienterade ämnena. Lärarna har något de kallar avstämningar då de följer upp hur det går för eleverna och utifrån det planerar vidare för undervisningen. Eleverna kan utifrån vad som framkommer få individanpassat material och lärarna berättar också att de anpassar arbetsformer utifrån elevernas förutsättningar. Samtidigt framgår att de anpassningar som görs till stor del handlar om att sänka kraven på eleverna och reducera olika uppgifters omfattning. Undervisning utgår från en nivå som är anpassad till betyget E och det är först om en elev vill komma längre som lärarna kontaktar ämnesläraren. Det handlar inte i lika stor utsträckning om en planerad anpassning av innehåll och arbetsformer för att stödja och stimulera eleverna oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla arbetet med att anpassa undervisningens innehåll och arbetsuppgifter, i syfte att stödja, stimulera och utmana eleverna att nå så långt som möjligt.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna gör vissa anpassningar i undervisningen men att undervisningen till innehåll och genomförande inte alltid är anpassad till respektive elevs förutsättningar och behov.

Skolinspektionen ser därmed en risk att de anpassningar som görs snarare sänker kraven och minskar utmaningarna för eleverna än att stimulera eleverna att nå så långt som möjligt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna i den särskilda undervisningsgruppen och ämneslärare tar fram strukturer som tydligare bidrar till att undervisningen redan i planeringen anpassas till respektive elevs förutsättningar. I arbetet är det viktigt att personal med ämnesdidaktisk kunskap deltar samt att den personal som sedan genomför undervisningen har förståelse för hur innehåll och genomförande kan anpassas i syfte att stödja, stimulera och utmana alla elever oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Det är också viktigt att personal med specialpedagogisk kompetens deltar i arbetet med att anpassa undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. I arbetet är det också av vikt att diskutera hur lärarna på ett för elevgruppen anpassat sätt kan tydliggöra för eleverna vad som är syftet med olika arbetsmoment. På så sätt kan lärarna skapa förutsättningar för att eleverna ska förstå vad och varför de ska lära sig snarare än vad de ska göra.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Reflektion och medvetenhet kring det egna lärandet

Granskningen visar att lärarna arbetar för att ge förutsättningar för gemensamma diskussioner i gruppen. Det framgår av intervjuer med personal att det är svårt att genomföra gemensamma moment i undervisningen. Dels utifrån elevernas olika förutsättningar och behov men också utifrån att det finns elever som inte vill arbeta tillsammans med andra. Lärarna berättar dock att de trots detta genomför olika övningar och diskussioner i helgrupp. Till exempel att de i elevgruppen diskuterat vad som krävs när en person flyttar hemifrån samt att de haft diskussioner när den internationella kvinnodagen nyligen uppmärksammades. De elever som inte deltar i diskussionen får ändå vara med och lyssna på de andra eleverna. Eleverna beskriver dock att de aldrig haft några gruppdiskussioner om sådant de kan tycka olika om.

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ett visst stöd i att bli medvetna om sin kunskapsutveckling och sitt sätt att lära, men att det saknas strategier och systematik i arbetet. Av intervjuer med elever och personal framgår att lärarna påtalar och berömmar eleverna för sådant som de gjort bra. Detta sker främst vid samtal under lektionerna men rektorn beskriver också att lärarna arbetar aktivt för att informera vårdnadshavare om sådant som går bra för eleven. Det framgår dock av intervju med elever och lärarna att eleverna inte får någon tydlig information om sin progression. Eleverna berättar att de får veta vad de lärt sig genom betygen och att kryssen i uppgiftslistorna visar hur mycket de gjort. Lärarna berättar att de görs kartläggningar och uppföljningar även av elever som inte når betyget E men att detta inte tydliggörs för eleverna så att de blir medvetna om sin progression.

Elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att eleverna endast till liten del involveras i undervisningens utformning. Av intervju med lärare, specialpedagog och resurspersonal framgår att lärarna inte på något strukturerat sätt efterfrågar elevernas synpunkter om undervisningens utformning. De beskriver till exempel att de elevenkäter som genomförs på skolan inte kunnat genomföras i den särskilda undervisningsgruppen. Det är istället genom de dagliga samtalen och utifrån elevernas reaktioner som personalen får reda på vad de tycker. I början av terminen får eleverna beskriva hur de vill ha det i skolan så som hur de vill sitta och om de behöver hörselskydd för att koncentrera sig. Vid utvecklingssamtal och utvärderingar av åtgärdsprogram förs sedan diskussioner med elever och vårdnadshavare om hur eleven tycker att det går. I övrigt använder inte lärarna några strukturerade metoder för att uppmuntra eleverna att uttrycka sina synpunkter eller för att fånga alla elevers synpunkter. Lärarna beskriver att de märker vad som fungerar och utgår från det i den fortsatta planeringen.

Förväntningar, självförtroende och motivation

Granskningen visar att lärarna i undervisningen förmedlar låga förväntningar och krav på eleverna. Personalen beskriver att eleverna har en problematisk skolbakgrund och att deras främsta mål därför är att det ska kännas bra för eleverna att komma till skolan. Som ett led av detta sänker lärarna kraven på eleverna i undervisningen för att de inte ska misslyckas. Till exempel genom att eleverna inte behöver arbeta hela lektioner eller genom att lärarna sänker svårighetsnivån på uppgifter. Personalens låga förväntningar visar sig också i att det inte tydligt uttrycks en förväntan om att elever ska bli färdiga inom en viss tid. Eleverna arbetar i den takt de vill och orkar, uppgifter de inte hinner med på en lektion

fortsätter de med på nästa lektion. Enligt eleverna så blir de godkända om de gör de uppgifter lärarna ger dem och motivationen är att de vill få ett betyg.

Vidare visar granskningen att arbetet med att stärka elevernas självförtroende och motivation till stor del handlar om yttre motivation. Av intervjuer med personal och rektorn framgår att lärarna arbetar aktivt för att skapa goda relationer med eleverna och på så sätt stärka elevernas självförtroende och motivation att komma till skolan. De gör detta genom att till exempel blanda in sådant som intresserar eleverna i undervisningen och genom att skapa en trevlig miljö i lokalerna. Lärarna arbetar också mycket med positiv förstärkning och beröm för att stärka elevernas självförtroende. Det framgår dock att arbetet i stor utsträckning handlar om att skapa en yttre motivation hos eleverna i form av olika belöningar, som tid med mobiltelefonen eller promenader till den lokala butiken, snarare än att arbeta med att stärka elevernas inre motivation.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver under ledning av rektorn diskutera och ta fram strategier för att förmedla höga förväntningar och ställa rimliga krav på eleverna i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas strategier för att förmedla höga, men rimliga, förväntningar och krav på eleverna. Granskningen visar genomgående att huvudfokus i verksamheten är sociala mål snarare än kunskapsmål. Skolinspektionen ser inte en motsättning i att arbeta för att stärka elevernas motivation och vilja att komma till skolan och att samtidigt förmedla höga förväntningar och ställa rimliga krav på eleverna. Om kraven istället sänks på eleverna finns risken att elever som skulle kunna komma längre i sin utveckling inte i tillräcklig grad utmanas. Det riskerar också leda till att eleverna inte utvecklar arbetssätt och strategier som de behöver för att kunna återgå till undervisningen i ordinarie klass eller för att på sikt klara av gymnasiet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för personalen i den särskilda undervisningsgruppen att tillsammans med specialpedagogisk personal och ämneslärare träffas och diskutera hur undervisningen i den särskilda undervisningsgruppen kan utvecklas. Det är viktigt att i detta diskutera relationen mellan personalens förväntningar och de krav som ställs på elever både vad gäller innehåll, arbetssätt och hur skoldagen struktureras. Personalen behöver beredas möjlighet att hitta former och rutiner för hur det motivationshöjande arbetet och arbetet med sociala mål kan fortsätta och utvecklas på ett sådant sätt så att eleverna också bli utmanade i undervisningen och ges möjlighet att komma längre i sin kunskapsutveckling.

På Skolinspektionens vägnar

X Daniel Nilsson

Daniel Nilsson
Föredragande
Signerat av: Daniel Nilsson

X Anna Sundman Marknäs

Anna Sundman Marknäs
Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

I handläggningen av ärendet har även Lena Knutsson deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFÖR 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetsätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med tre elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt två lärare som undervisar i gruppen och en resursperson. Vidare har skolans specialpedagogiska personal och rektorn intervjuats. Härutöver har lektionsobservationer i ämnena matematik och idrott och hälsa genomförts under sammantaget 120 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Dalarö skola särskilda undervisningsgrupp den tisdagen den 12 mars 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 14 mars 2024. Besöket genomfördes av utredarna Daniel Nilsson och Lena Knutsson.

Dalarö skola som ligger i Haninge kommun är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 1-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 23 elever som får delar av eller hela sin undervisning i särskild undervisningsgrupp, fördelat på två grupper, varav 5 elever i årskurserna 4-6 och 18 elever i årskurserna 7-9. I gruppen undervisar två lärare. Härtill bedriver ämneslärare viss undervisning i gruppen.